

Sbírka soudních rozhodnutí

ROZSUDEK SOUDNÍHO DVORA (druhého senátu)

16. února 2023*

„Řízení o předběžné otázce – Hospodářská soutěž – Náhrada škody způsobené jednáním, které je zakázáno čl. 101 odst. 1 SFEU – Rozhodnutí Komise, v němž byla konstatována existence koluzních ujednání o stanovování cen a zvyšování cen brutto v Evropském hospodářském prostoru (EHP) pro nákladní vozidla – Vnitrostátní pravidlo občanského soudního řízení, které v případě částečného vyhovění návrhu stanoví, že náklady řízení ponese každý účastník řízení, ledaže dojde ke zneužívajícímu jednání – Procesní autonomie členských států – Zásady efektivity a rovnocennosti – Směrnice 2014/104/EU – Cíle a celková rovnováha – Článek 3 – Právo na náhradu vzniklé škody v plné výši – Článek 11 odst. 1 – Společná a nerozdílná odpovědnost osob, které porušily právní předpisy o hospodářské soutěži – Článek 17 odst. 1 – Možnost vnitrostátního soudu stanovit škodu odhadem – Podmínky – Praktické znemožnění nebo nepřiměřené obtíže při stanovení výše škody – Článek 22 – Časová působnost“

Ve věci C-312/21,

jejímž předmětem je žádost o rozhodnutí o předběžné otázce na základě článku 267 SFEU, podaná rozhodnutím Juzgado de lo Mercantil n° 3 de Valencia (obchodní soud č. 3 ve Valencii, Španělsko) ze dne 10. května 2021, došlým Soudnímu dvoru dne 19. května 2021, v řízení

Tráficos Manuel Ferrer SL,

D. Ignacio,

proti

Daimler AG,

SOUDNÍ DVŮR (druhý senát),

ve složení A. Prechal, předsedkyně senátu, M. L. Arastey Sahún, F. Biltgen, N. Wahl (zpravodaj) a J. Passer, soudci,

generální advokátka: J. Kokott,

vedoucí soudní kanceláře: A. Calot Escobar,

s přihlédnutím k písemné části řízení,

* Jednací jazyk: španělština.

s ohledem na vyjádření předložená:

- za Tráficos Manuel Ferrer SL a D. Ignacia Á. Zanón Reyesem, abogado,
- za Daimler AG E. de Félix Parrondem, J. M. Macías Castañem, M. López Ridruejem a M. Pérez Carrillem, abogados, jakož i C. von Köckritzem a H. Weißem, Rechtsanwälte,
- za španělskou vládu J. Rodríguez de la Rúa Puigem, jako zmocněncem,
- za Evropskou komisi A. Carrillo Parraem, F. Jimeno Fernándezem a C. Zois, jako zmocněnci,

po vyslechnutí stanoviska generální advokátky na jednání konaném dne 22. září 2022,

vydává tento

Rozsudek

- 1 Žádost o rozhodnutí o předběžné otázce se týká výkladu článku 101 SFEU, konkrétně požadavku na úplnou náhradu škody vzniklé v důsledku protisoutěžního jednání, která z něj vyplývá, jakož i článku 47 Listiny základních práv Evropské unie (dále jen „Listina“).
- 2 Tato žádost byla předložena v rámci sporu mezi dvěma podniky poskytujícími silniční dopravu zboží, Tráficos Manuel Ferrer SL a D. Ignaciem, na straně jedné a společností Daimler AG na straně druhé týkajícího se žaloby na náhradu škody podané těmito dvěma prvně uvedenými podniky, jejímž předmětem je náhrada škody vyplývající z porušení článku 101 SFEU, které konstatovala Evropská komise a jehož se dopustilo několik výrobců nákladních vozidel, k nimž patří i společnost Daimler.

Právní rámec

Unijní právo

- 3 Bod 6 odůvodnění směrnice Evropského parlamentu a Rady 2014/104/EU ze dne 26. listopadu 2014 o určitých pravidlech upravujících žaloby o náhradu škody podle vnitrostátního práva v případě porušení právních předpisů členských států a Evropské unie o hospodářské soutěži (Úř. věst. 2014, L 349, s. 1) uvádí:

„Za účelem zajištění účinného soukromoprávního prosazování žalob podle občanského práva a účinného veřejnoprávního prosazování ze strany orgánů pro hospodářskou soutěž musí docházet k vzájemnému působení obou nástrojů, aby byla zajištěna maximální účinnost pravidel hospodářské soutěže. Je nutné jednotně upravit způsob, jakým jsou obě formy prosazování koordinovány, například co se týče přístupu k dokumentům, které mají k dispozici orgány pro hospodářskou soutěž. Tato koordinace na úrovni Unie zamezí rovněž rozdílům v použitelných pravidlech, které by mohly ohrozit řádné fungování vnitřního trhu.“

4 Bod 11 odůvodnění této směrnice uvádí:

„Při neexistenci právních předpisů Unie se žaloby o náhradu škody řídí vnitrostátními pravidly a postupy členských států. Podle judikatury [Soudního dvora] má každá osoba právo požadovat náhradu vzniklé škody, existuje-li příčinná souvislost mezi škodou a porušením právních předpisů o hospodářské soutěži. Všechna vnitrostátní pravidla upravující výkon práva na odškodnění vyplývající z porušení článků 101 nebo 102 [SFEU], včetně pravidel týkajících se aspektů, jimiž se tato směrnice nezabývá, jako je pojem příčinné souvislosti mezi protiprávním jednáním a škodou, musí být v souladu se zásadou efektivity a rovnocennosti. To znamená, že by tato pravidla neměla být formulována nebo uplatňována způsobem, který nadměrně ztěžuje či prakticky znemožňuje výkon práva na odškodnění, jež je zaručeno ve [SEU], či být formulována nebo uplatňována méně příznivým způsobem než pravidla, kterými se řídí obdobné situace ve vnitrostátním právu. Pokud členské státy ve vnitrostátním právu stanoví pro náhradu škody jiné podmínky, jako například přičitatelnost, přiměřenost nebo zavinění, měly by mít možnost tyto podmínky i nadále uplatňovat, pokud jsou v souladu s judikaturou Soudního dvora, zásadami efektivity a rovnocennosti a touto směrnicí.“

5 Bod 12 odůvodnění uvedené směrnice zní takto:

„Tato směrnice potvrzuje *acquis communautaire* týkající se práva na náhradu škody způsobené porušením unijních právních předpisů o hospodářské soutěži, zejména pokud jde o aktivní legitimaci a vymezení škody, jak je vymezeno v judikatuře Soudního dvora, a nepředjímá případný další vývoj tohoto *acquis*. Každá osoba, které byla protiprávním jednáním způsobena škoda, může požadovat náhradu skutečné škody (*damnum emergens*), ušlého zisku (*lucrum cessans*) zvýšenou o úroky, a to bez ohledu na to, zda vnitrostátní právo tyto kategorie vymezuje samostatně nebo v kombinaci. [...]“

6 Bod 14 odůvodnění téže směrnice zní takto:

„Žaloby o náhradu škody způsobené porušením vnitrostátních právních předpisů nebo právních předpisů Unie o hospodářské soutěži obvykle vyžadují složitý rozbor skutkového stavu a ekonomickou analýzu. Důkazy potřebné k prokázání nároku na náhradu škody má často výhradně žalovaný nebo třetí strany a žalobce o nich není dostatečně informován, nebo k nim nemá přístup. [...]“

7 Bod 15 odůvodnění směrnice 2014/104 uvádí:

„Důkazy jsou v řízeních o žalobách o náhradu škody způsobené porušením unijních nebo vnitrostátních právních předpisů o hospodářské soutěži důležitým prvkem. Jelikož se však soudní spory týkající se porušení právních předpisů o hospodářské soutěži vyznačují asymetrií informací, je vhodné zajistit, aby žalobci měli právo na zpřístupnění důkazů, které jsou relevantní pro jejich nárok, aniž by museli jednotlivé důkazy upřesnit. [...]“

8 Bod 43 odůvodnění této směrnice uvádí:

„Porušení právních předpisů o hospodářské soutěži se často týká podmínek a cen, za nichž jsou zboží nebo služby prodávány, a vede k navýšení ceny či jinému poškození odběratelů porušitelů. [...]“

9 Bod 45 odůvodnění uvedené směrnice uvádí:

„Poškozená strana, která prokázala, že jí v důsledku porušení právních předpisů o hospodářské soutěži vznikla škoda, musí prokázat rovněž rozsah způsobené škody, aby získala odškodnění. Vyčíslení škody způsobené porušením právních předpisů o hospodářské soutěži je proces, který zahrnuje posouzení obzvláště velkého množství skutečností a může vyžadovat použití složitých ekonomických modelů. To je často velmi nákladné a žalobcům to způsobuje potíže při získávání potřebných údajů k doložení svých nároků. Vyčíslení škody způsobené porušením právních předpisů o hospodářské soutěži jako takové může představovat podstatnou překážku, která znemožňuje domoci se náhrady škody účinným způsobem.“

10 Bod 46 odůvodnění téže směrnice zní takto:

„Při neexistenci pravidel Unie pro vyčíslení škody způsobené porušením právních předpisů o hospodářské soutěži je na vnitrostátním právním systému každého členského státu, aby určil vlastní pravidla pro vyčíslení škody, a na členských státech a vnitrostátních soudech, aby stanovily požadavky, které musí žalobce splnit při prokazování výše způsobené škody, metody, jež lze použít k vyčíslení výše škody, a důsledky nemožnosti splnit všechny požadavky. Tyto požadavky vnitrostátního práva na vyčíslení škody způsobené porušením právních předpisů o hospodářské soutěži by však neměly být méně příznivé než požadavky, kterými se řídí obdobné situace ve vnitrostátním právu (zásada rovnocennosti), ani nesmí prakticky znemožňovat či nadměrně ztěžovat uplatnění unijního práva na náhradu škody (zásada efektivity). V tomto ohledu je třeba věnovat pozornost případné asymetrii informací mezi stranami a skutečnosti, že vyčíslení škody znamená posouzení toho, jak by se dotýčný trh vyvíjel v případě, že by k protiprávnímu jednání nedošlo. Toto posouzení vyžaduje srovnání se situací, která je z podstaty věci hypotetická, a proto je nelze nikdy provést zcela přesně. Je tedy vhodné zajistit, aby vnitrostátní soudy měly pravomoc stanovit odhadem výši škody způsobené porušením právních předpisů o hospodářské soutěži. Členské státy by měly zajistit, aby vnitrostátní orgány pro hospodářskou soutěž mohly na požádání vydat pokyny týkající se výše škody. Pro zajištění jednotnosti a předvídatelnosti by měla Komise vydat obecné pokyny na úrovni Unie.“

11 Bod 47 odůvodnění směrnice 2014/104 uvádí:

„K odstranění asymetrie informací a některých problémů spojených s vyčíslením škody způsobené porušením právních předpisů o hospodářské soutěži a k zajištění účinného uplatňování nároků na náhradu škody je vhodné vycházet z domněnky, že v případě porušení právních předpisů o hospodářské soutěži formou kartelu byla způsobena škoda, zejména dopadem na cenu. V závislosti na skutkových okolnostech daného případu vede kartel ke zvýšení cen, nebo brání snížení cen, k němuž by jinak došlo nebýt kartelu. Tato domněnka by neměla zahrnovat konkrétní výši škody. Porušitel by měl mít možnost tuto domněnku vyvrátit. Je vhodné tuto vyvratitelnou domněnku omezit na kartely vzhledem k jejich tajné povaze, která zmíněnou asymetrii informací zvyšuje a žalobcům ztěžuje získání potřebných důkazů k prokázání škody.“

12 Článek 3 této směrnice, nadepsaný „Právo na odškodnění v plné výši“, stanoví:

„1. Členské státy zajistí, aby všem fyzickým nebo právnickým osobám, kterým vznikla škoda způsobená porušením právních předpisů o hospodářské soutěži, bylo umožněno požadovat a obdržet náhradu této škody v plné výši.“

2. Odškodnění v plné výši staví osobu, jíž byla způsobena škoda, do situace, v jaké by se nacházela, pokud by k porušení právních předpisů o hospodářské soutěži nedošlo. Zahrnuje tedy právo na náhradu skutečné škody a ušlého zisku, jakož i platbu úroků.

3. Odškodnění v plné výši podle této směrnice nesmí vést k nadměrnému odškodnění, ať již prostřednictvím odškodnění s represivní funkcí, vícenásobné či jiné náhrady škody.“

13 Článek 5 uvedené směrnice, nadepsaný „Zpřístupnění důkazů“, stanoví:

„1. Členské státy zajistí, aby v řízeních týkajících se žaloby o náhradu škody v Unii na žádost žalobce, který předložil zdůvodnění obsahující přiměřeně dostupné skutečnosti a důkazy, jež dostatečně podporují věrohodnost jeho nároku na náhradu škody, měly vnitrostátní soudy možnost žalované straně nebo třetí straně nařídit, aby zpřístupnily relevantní důkazy, které mají pod svou kontrolou, a to za podmínek stanovených v této kapitole. Členské státy zajistí, aby vnitrostátní soudy mohly na žádost žalované strany nařídit zpřístupnění relevantních důkazů rovněž žalobci nebo třetí straně.

[...]

2. Členské státy zajistí, aby vnitrostátní soudy měly možnost nařídit zpřístupnění jednotlivých důkazů nebo relevantních kategorií důkazů vymezených co nejpřesněji a co nejužší na základě přiměřeně dostupných skutečností uvedených ve zdůvodnění.

3. Členské státy zajistí, aby vnitrostátní soudy omezily zpřístupnění důkazů na to, co je přiměřené. [...]"

14 Článek 11 téže směrnice, nadepsaný „Společná a nerozdílná odpovědnost“, v odstavci 1 stanoví:

„Členské státy zajistí, aby podniky, které společně porušily právní předpisy o hospodářské soutěži, byly společně a nerozdílně odpovědné za škodu způsobenou tímto porušením právních předpisů o hospodářské soutěži, a to tak, že každý z těchto podniků je povinen nahradit škodu v plné výši a poškozená strana má právo požadovat odškodnění v plné výši od kteréhokoli z těchto podniků, dokud není plně odškodněna.“

15 Článek 17 směrnice 2014/104, nadepsaný „Stanovení výše škody“, stanoví:

„1. Členské státy zajistí, aby důkazní břemeno a požadavky na dokazování, jež jsou nezbytné pro stanovení výše škody, prakticky neznemožňovaly či nepřiměřeně neztěžovaly uplatnění práva na náhradu škody. Členské státy zajistí, aby vnitrostátní soudy měly pravomoc stanovit v souladu s vnitrostátními postupy výši škody odhadem, pokud bylo zjištěno, že žalobci byla způsobena škoda, avšak na základě dostupných důkazů je prakticky nemožné nebo nepřiměřeně obtížné přesně stanovit výši způsobené škody.

2. Vychází se z domněnky, že porušením právních předpisů formou kartelu ke škodě došlo. Porušitel má právo tuto domněnku vyvrátit.

3. Členské státy zajistí, aby v řízeních týkajících se žaloby o náhradu škody mohl být vnitrostátní orgán pro hospodářskou soutěž vnitrostátnímu soudu na jeho žádost nápomocen při určování výše škod, pokud takovou asistenci považuje za vhodnou.“

16 Článek 22 této směrnice, nadepsaný „Časová působnost“, stanoví:

„1. Členské státy zajistí, aby se vnitrostátní předpisy přijaté [...], které jsou nezbytné pro dosažení souladu s hmotněprávními ustanoveními této směrnice, nepoužily se zpětnou působností.

2. Členské státy zajistí, aby se vnitrostátní předpisy přijaté [...], které nejsou uvedeny v odstavci 1, nepoužily na řízení o žalobě o náhradu škody zahájená u vnitrostátního soudu přede dnem 26. prosince 2014.“

Španělské právo

17 Cílem Real Decreto-ley 9/2017, por el que se transponen directivas de la Unión Europea en los ámbitos financiero, mercantil y sanitario, y sobre el desplazamiento de trabajadores (královské nařízení s mocí zákona 9/2017, jímž se provádějí směrnice Evropské unie ve finanční, obchodní a zdravotní oblasti a o vysílání pracovníků) ze dne 26. května 2017 (BOE č. 126 ze dne 27. května 2017, s. 42820) je provést zejména směrnicí 2014/104 do španělského práva.

18 Uvedeným královským nařízením s mocí zákona 9/2017 byl do Ley 1/2000, de Enjuiciamiento Civil (zákon 1/2000, občanský soudní řád) ze dne 7. ledna 2000 (BOE č. 7 ze dne 8. ledna 2000, s. 575, dále jen „občanský soudní řád“), doplněn čl. 283a písm. a), který se týká předkládání důkazů v soudních řízeních o žalobách o náhradu škody směřujících k náhradě škody způsobené porušením práva hospodářské soutěže. Obsah odstavce 1 prvního pododstavce tohoto ustanovení je totožný s obsahem čl. 5 odst. 1 prvního pododstavce směrnice 2014/104.

19 Článek 394 tohoto řádu stanoví:

„1. V nalézacích řízeních nese náklady řízení v prvním stupni účastník řízení, který neměl ve věci úspěch, ledaže soud rozhodne, že ve věci vyvstaly vážné skutkové nebo právní pochybnosti, a odůvodní to.

Pro účely uložení náhrady nákladů řízení se při posouzení, zda ve věci vyvstaly právní pochybnosti, přihlíží k ustálené judikatuře v podobných věcech.

2. V případě částečného vyhovění návrhovým žádáním nebo jejich částečného zamítnutí ponese každý účastník řízení vlastní náklady spojené s řízením a nahradí polovinu společných nákladů, ledaže je důvodné uložit jednomu z účastníků řízení náhradu nákladů z důvodu zneužití procesního práva.

[...]“

Spor v původním řízení a předběžné otázky

20 Dne 19. července 2016 přijala Komise rozhodnutí C(2016) 4673 final týkající se řízení podle článku 101 [SFEU] a článku 53 Dohody o EHP (Věc AT.39824 – Nákladní vozidla) s tím, že souhrnná zpráva o tomto rozhodnutí byla zveřejněna v *Úředním věstníku Evropské unie* dne 6. dubna 2017 (Úř. věst. 2017, C 108, s. 6). Žalovaná v původním řízení patří k adresátům tohoto rozhodnutí.

- 21 V uvedeném rozhodnutí Komise konstatovala, že se patnáct výrobců nákladních vozidel včetně žalované v původním řízení, jakož i Renault Trucks SAS a Iveco SpA, účastnilo kartelové dohody mající formu jediného a trvajících protiprávního jednání v rozporu s článkem 101 SFEU a článkem 53 Dohody o Evropském hospodářském prostoru ze dne 2. května 1992 (Úř. věst. 1994, L 1, s. 3; Zvl. vyd. 11/52, s. 3), které se týkalo koluzních ujednání v otázkách určování cen a zvyšování cen brutto u středně těžkých a těžkých nákladních vozidel v Evropském hospodářském prostoru (EHP).
- 22 Pokud jde o žalovanou v původním řízení, k tomuto protiprávnímu jednání došlo v období od 17. ledna 1997 do 18. ledna 2011.
- 23 Dne 11. října 2019 podali žalobci v původním řízení žalobu na náhradu škody proti žalované v původním řízení, založenou na jejím protiprávním jednání. V průběhu období, v němž došlo k protiprávnímu jednání, D. Ignacio koupil nákladní vozidlo značky Mercedes, vyrobené žalovanou v původním řízení, zatímco společnost Tráficos Manuel Ferrer koupila jedenáct nákladních vozidel, pět vozidel značky Mercedes vyrobených uvedenou žalovanou, čtyři společnostmi Renault Trucks a dvě společnostmi Iveco, která vykazují technické vlastnosti vozidel identifikovaných v rozhodnutí ze dne 19. července 2016.
- 24 Žalobci v původním řízení tvrdí, že jim vznikla škoda v podobě navýšení cen zakoupených vozidel z důvodu protiprávního jednání žalované v původním řízení. Za účelem prokázání tohoto navýšení cen předložili znalecký posudek, v němž byl učiněn závěr, že průměrné navýšení cen na trhu dotčeném touto kartelovou dohodou činí 16,35 %.
- 25 Vzhledem k tomu, že část vozidel koupených žalobci v původním řízení nebyla vyrobena žalovanou v původním řízení, ale jinými adresáty rozhodnutí ze dne 19. července 2016, požádala uvedená žalovaná dne 11. srpna 2020, aby byl společně Renault Trucks a Iveco nařízen vstup do řízení, přičemž uvedla, že pokud by řízení proběhlo bez přítomnosti těchto výrobců, bylo by porušeno jejich právo na obhajobu i její právo na obhajobu. Usnesením ze dne 22. září 2020 předkládající soud tento návrh zamítl a toto zamítnutí potvrdil usnesením ze dne 23. října 2020.
- 26 Žalovaná v původním řízení zpochybnila rovněž opodstatněnost žaloby, když zejména předložila vlastní znalecký posudek.
- 27 Po přípravném jednání před předkládajícím soudem bylo mezi účastníky původního řízení dohodnuto, že žalobci budou mít přístup k údajům zohledněným ve znaleckém posudku předloženém žalovanou, s dvojím cílem umožnit jeho podrobnější kritiku, jakož i dospět k případnému přeformulování znaleckého posudku předloženého uvedenými žalobci. Tento přístup byl poskytnut v rámci datové místnosti v kancelářích uvedené žalované. Dne 18. března 2021 předložili žalobci v původním řízení technickou zprávu o výsledcích získaných v návaznosti na nahlédnutí do dotčených údajů.
- 28 Předkládající soud poté, co na hlavním jednání, které u něj proběhlo, vyslechl účastníky původního řízení v rámci projednání jejich příslušných znaleckých posudků a předložení jejich návrhových žádání, rozhodnutím ze dne 25. března 2021 rozhodl o přerušení lhůty pro vyhlášení rozsudku a požádal je, aby předložili svá vyjádření k účelnosti předložení žádosti o rozhodnutí o předběžné otázce Soudnímu dvoru. Uvedení účastníci řízení této žádosti vyhověli.

29 Za těchto podmínek se Juzgado de lo Mercantil n° 3 de Valencia (obchodní soud č. 3 ve Valencii, Španělsko) rozhodl přerušit řízení a položit Soudnímu dvoru následující předběžné otázky:

- „1) Právo poškozeného na odškodnění v plné výši v případě protisoutěžního jednání podle článku 101 SFEU a judikatura, která toto ustanovení vykládá, připouští existenci takového režimu, jako je režim stanovený v čl. 394 odst. 2 [občanského soudního řádu], který umožňuje, aby tento poškozený nesl část nákladů řízení v závislosti na výši částek neoprávněně zaplacených jako navýšení ceny a jež mu budou vráceny na základě částečného vyhovění jeho nároku na odškodnění, přičemž předpokladem vydání takového rozhodnutí je existence protisoutěžního jednání a příčinná souvislost mezi tímto protisoutěžním jednáním a vznikem škody, která bude s jistotou uznána, vyčíslena a přiznána v rámci tohoto řízení?
- 2) Umožňuje pravomoc vnitrostátního soudu stanovit odhadem výši škody vyčíslit tuto škodu podpůrně a samostatně pomocí konstatování situace asymetrie informací nebo neřešitelných obtíží s vyčíslením, které nesmí bránit právu na plné odškodnění poškozeného protisoutěžním jednáním podle článku 101 SFEU ve spojení s článkem 47 [Listiny], a to i v případě, že poškozený protisoutěžním jednáním spočívajícím v kartelové dohodě vyvolávající navýšení ceny měl v průběhu řízení přístup k informacím, na nichž samotný žalovaný zakládá svůj znalecký posudek s cílem vyloučit existenci nahraditelné škody?
- 3) Umožňuje pravomoc vnitrostátního soudu stanovit odhadem výši škody vyčíslit tuto škodu podpůrně a samostatně pomocí konstatování situace asymetrie informací nebo neřešitelných obtíží s vyčíslením, které nesmí bránit právu na plné odškodnění poškozeného protisoutěžním jednáním podle článku 101 SFEU ve spojení s článkem 47 [Listiny], a to i v případě, že poškozený protisoutěžním jednáním spočívajícím v kartelové dohodě vyvolávající navýšení ceny uplatňuje svůj nárok na odškodnění vůči jednomu z adresátů správného rozhodnutí [konstatujícího protiprávní jednání], jenž je společně a nerozdílně odpovědný za dotčenou škodu, ale neuváděl na trh výrobek nebo službu porízené uvedeným poškozeným?“

K předběžným otázkám

Úvodní poznámky

- 30 Nejprve je třeba uvést, že otázky předkládajícího soudu nezmiňují směrnici 2014/104, ale odkazují na pojmy, které jsou v ní uvedeny, jako je právo na náhradu škody, vzniklé v důsledku protisoutěžního jednání uvedeného v článku 101 SFEU, v plné výši, asymetrie informací mezi stranami, problémy spojené s vyčíslením škody vyplývající z takového jednání, se kterými se může potýkat vnitrostátní soud a společná a nerozdílná odpovědnost původců uvedeného jednání. Kromě toho tento soud v odůvodnění žádosti o rozhodnutí o předběžné otázce vznáší otázku časové působnosti článků 3, 5 a 11, jakož i čl. 17 odst. 1 této směrnice.
- 31 V tomto ohledu je třeba připomenout, že v rámci spolupráce mezi vnitrostátními soudy a Soudním dvorem podle článku 267 SFEU přísluší Soudnímu dvoru poskytnout vnitrostátnímu soudu užitečnou odpověď, která mu umožní rozhodnout spor, jenž mu byl předložen. V zájmu toho Soudnímu dvoru přísluší případně přeformulovat otázky, jež jsou mu položeny. Úkolem Soudního dvora je totiž vyložit všechna ustanovení unijního práva, která vnitrostátní soudy potřebují pro rozhodnutí o sporech, jež projednávají, i pokud nejsou tato ustanovení výslovně

zmíněna v otázkách položených těmito soudy Soudnímu dvoru [rozsudek ze dne 7. července 2022, Pensionsversicherungsanstalt (Doby péče o dítě získané v zahraničí), C-576/20, EU:C:2022:525, bod 35 a citovaná judikatura].

- 32 I když tedy po formální stránce předkládající soud omezil své otázky na výklad článku 101 SFEU, ve spojení, pokud jde o druhou a třetí otázku, s článkem 47 Listiny, tato okolnost Soudnímu dvoru nebrání v tom, aby předkládajícímu soudu poskytl všechny prvky výkladu unijního práva, které mohou být užitečné pro rozhodnutí ve věci, jež mu byla předložena, bez ohledu na to, zda je tento soud ve svých otázkách zmínil, či nikoli. Je tak na Soudním dvoru, aby ze všech poznatků předložených předkládajícím soudem, zejména z odůvodnění předkládacího rozhodnutí, vytěžil ty prvky unijního práva, které je s přihlédnutím k předmětu sporu třeba vyložit [obdobně viz rozsudek ze dne 7. července 2022, Pensionsversicherungsanstalt (Doby péče o dítě získané v zahraničí), C-576/20, EU:C:2022:525, bod 36 a citovaná judikatura].
- 33 Pokud jde dále o otázku časové působnosti článků 3, 5 a 11, jakož i čl. 17 odst. 1 směrnice 2014/104, kterou vznáší předkládající soud, je nutno rozlišovat podle toho, zda tato ustanovení vyplývají ve světle judikatury ze samotného článku 101 SFEU, přičemž v takovém případě jsou použitelná okamžitě, nebo vyplývají pouze z této směrnice, což vyžaduje přezkoumat jejich časovou působnost s ohledem na článek 22 uvedené směrnice.

K první otázce

- 34 Pokud jde právo na náhradu škody, vzniklé v důsledku protisoutěžního jednání, v plné výši, uvedené v rámci první otázky, je třeba připomenout, že ze zásady efektivity a z práva každé osoby domáhat se náhrady škody způsobené smlouvou nebo jednáním, které mohou omezit nebo narušit hospodářskou soutěž, vyplývá, že osoby, jímž vznikla škody, musí mít možnost domáhat se nejen skutečné škody (damnum emergens), ale i ušlého zisku (lucrum cessans), jakož i zaplacení úroků (rozsudek ze dne 13. července 2006, Manfredi a další, C-295/04 až C-298/04, EU:C:2006:461, bod 95).
- 35 Unijní normotvůrce tak tím, že v čl. 3 odst. 1 směrnice 2014/104 připomněl povinnost členských států zajistit, aby všem fyzickým nebo právnickým osobám, kterým vznikla škoda způsobená porušením právních předpisů o hospodářské soutěži, bylo umožněno požadovat a obdržet náhradu této škody v plné výši a tím, že odškodnění v plné výši definoval v čl. 3 odst. 2 této směrnice jako právo na náhradu skutečné škody a ušlého zisku, jakož i platbu úroků, zamýšlel potvrdit stávající judikaturu, jak vyplývá z bodu 12 odůvodnění uvedené směrnice, takže vnitrostátní opatření provádějící tato ustanovení se musí nezbytně použít s okamžitým účinkem na všechna řízení o žalobě o náhradu škody spadající do působnosti této směrnice, jako je potvrzeno v jejím čl. 22 odst. 2.
- 36 Z toho vyplývá, že první otázka se v podstatě týká toho, zda právo na náhradu škody, vzniklé v důsledku protisoutěžního jednání, v plné výši, jak je uznáno a definováno v čl. 3 odst. 1 a 2 směrnice 2014/104 a vyplývá z článku 101 SFEU, brání takovému vnitrostátnímu pravidlu občanského soudního řízení, jako je pravidlo stanovené v čl. 394 odst. 2 občanského soudního řádu, na základě něhož v případě částečného vyhovění návrhu každý účastník řízení ponese vlastní náklady řízení a každý účastník řízení nahradí polovinu společných nákladů, ledaže dojde ke zneužívajícímu jednání.

- 37 Jak v tomto ohledu vyplývá z úvah uvedených v bodech 34 a 35 tohoto rozsudku, právo na náhradu škody, vzniklé v důsledku protisoutěžního jednání, v plné výši, a zvláště porušení článku 101 SFEU se netýká pravidel týkajících se rozdělení nákladů v rámci soudních řízení, jejichž cílem je uplatnění tohoto práva, jelikož předmětem těchto pravidel není náhrada škody, ale určují na úrovni každého členského státu podle práva tohoto členského státu způsob rozdělení nákladů vzniklých při vedení takových řízení.
- 38 Unijní normotvůrce ostatně vyloučil otázku nákladů řízení z působnosti směrnice 2014/104, neboť se jí směrnice zabývá pouze okrajově ve svém čl. 8 odst. 2, který se týká sankcí v případě odmítnutí zpřístupnit důkazy nebo zničení důkazů a stanoví možnost vnitrostátních soudů uložit náhradu nákladů účastníku řízení, jenž toto zpřístupnění odmítl nebo zničil důkazy.
- 39 Je však třeba připomenout, že pokud jde o článek 101 SFEU, použije se judikatura Soudního dvora, podle níž pravidla, která se uplatní na žaloby určené k zajištění ochrany práv, jež jednotlivci vyvozují z unijního práva, nesmějí být méně příznivá než ta, která se týkají obdobných žalob vnitrostátní povahy (zásada rovnocennosti), a nesmějí v praxi znemožňovat nebo nadměrně ztěžovat výkon práv priznaných unijním právním řádem (zásada efektivity) (v tomto smyslu viz rozsudek ze dne 28. března 2019, Cogeco Communications, C-637/17, EU:C:2019:263, body 43 a 44).
- 40 Vzhledem k tomu, že se v projednávané věci zjevně nejedná o porušení zásady rovnocennosti, je třeba s ohledem na zásadu efektivity přezkoumat, zda takové vnitrostátní pravidlo občanského soudního řízení, jako je pravidlo stanovené v čl. 394 odst. 2 občanského soudního řádu, případně upravené judikaturou španělských soudů, podle níž je rovněž možné dosáhnout uložení povinnosti náhrady nákladů řízení, pokud existuje malý rozdíl mezi tím, co bylo navrhováno, a tím, co bylo dosaženo v rámci řízení, v praxi neznemožňuje nebo nadměrně neztěžuje uplatnění práva na náhradu škody, vzniklé v důsledku protisoutěžního jednání, v plné výši, jak je uznáno a definováno v čl. 3 odst. 1 a 2 směrnice 2014/104 a vyplývá z článku 101 SFEU.
- 41 Jak v tomto kontextu vyplývá z bodu 6 odůvodnění směrnice 2014/104, pokud jde o žaloby o náhradu škody podané na základě vnitrostátních opatření, jejichž cílem je provést tuto směrnici, unijní normotvůrce vycházel z konstatování, že boj proti protisoutěžním jednáním z podnětu orgánů veřejné moci, tedy Komise a vnitrostátních orgánů pro hospodářskou soutěž, nebyl dostatečný k zajištění úplného dodržování článků 101 a 102 SFEU, a že je důležité usnadnit soukromému sektoru možnost přispět ke splnění tohoto cíle (v tomto smyslu viz rozsudek ze dne 10. listopadu 2022, PACCAR a další, C-163/21, EU:C:2022:863, bod 55).
- 42 Tato účast soukromého sektoru na peněžité sankci, a tedy i na prevenci protisoutěžního chování, je o to důležitější, že může nejen napravit přímou škodu, kterou dotyčná osoba údajně utrpěla, ale i nepřímé škody na struktuře a fungování trhu, jenž nemohl plně rozvinout svou hospodářskou účinnost, zejména ve prospěch dotčených spotřebitelů (rozsudek ze dne 10. listopadu 2022, PACCAR a další, C-163/21, EU:C:2022:863, bod 56 a citovaná judikatura).
- 43 Právě za účelem dosažení tohoto cíle unijní normotvůrce, který v bodech 14, 15, 46 a 47 odůvodnění směrnice 2014/104 zdůraznil asymetrii informací existující mezi žalobcem a žalovaným ve vztahu k typu žalob uvedenému v této směrnici, jelikož podle bodu 14 odůvodnění uvedené směrnice „[d]ůkazy potřebné k prokázání nároku na náhradu škody má často výhradně žalovaný nebo třetí strany a žalobce o nich není dostatečně informován, nebo k nim nemá přístup“, uložil členským státům povinnost, aby stanovily opatření, která umožní uvedenému žalobci tuto asymetrii odstranit.

- 44 Za tímto účelem směrnice 2014/104 podle svého článku 5 v první řadě ukládá těmto státům povinnost poskytnout tomuto účastníkovi řízení pravomoc požádat vnitrostátní soudy, aby žalované straně nebo třetí straně za určitých podmínek nařídily, aby zpřístupnily relevantní důkazy, které mají pod svou kontrolou. V druhé řadě uvedená směrnice zmíněným státům ukládá, aby za určitých podmínek zajistily, aby tyto soudy měly pravomoc v případech, kdy je prakticky nemožné nebo nepřiměřeně obtížné stanovit výši škody, stanovit výši škody odhadem podle čl. 17 odst. 1 této směrnice, případně, pokud chtějí, za asistence vnitrostátního orgánu pro hospodářskou soutěž, jak vyplývá z čl. 17 odst. 3 uvedené směrnice. V třetí řadě tato směrnice ukládá členským státům povinnost zavést domněnky, zejména domněnku týkající se existence škody způsobené kartelovou dohodou, jak je uvedeno v čl. 17 odst. 2 téže směrnice.
- 45 Z toho vyplývá, že na rozdíl od směrnice Rady 93/13/EHS ze dne 5. dubna 1993 o zneužívajících ujednáních ve spotřebitelských smlouvách (Úř. věst. 1993, L 95, s. 29; Zvl. vyd. 15/02, s. 288), jejíž výklad poskytl zejména rozsudek ze dne 16. července 2020, *Caixabank a Banco Bilbao Vizcaya Argentaria* (C-224/19 a C-259/19, EU:C:2020:578), který zmiňuje předkládající soud, v nichž je typicky konfrontována slabší strana, spotřebitel, se silnější stranou, prodávajícím nebo poskytovatelem, jenž prodal nebo pronajal majetek nebo poskytl služby, přičemž tento nerovný poměr sil, zhmotněný ve smluvním vztahu, nachází své meze zejména v zásadě zákazu zneužívajících ujednání, podle níž v zásadě dochází ke zrušení takových ujednání, se směrnice 2014/104 týká žalob, v rámci nichž je uplatněna mimosmluvní odpovědnost podniku a které představují poměr sil mezi stranami sporu, jenž vzhledem k přijetí vnitrostátních opatření provádějících všechna ustanovení této směrnice vyjmenovaná v bodě 44 tohoto rozsudku lze podle využití nástrojů takto poskytnutých zvláště žalobci uvést do rovnováhy.
- 46 Proto je třeba mít za to, že tuto judikaturu nelze použít na typ sporů charakterizovaný zásahem unijního normotvůrce, který žalobci, jenž byl původně znevýhodněn, poskytl prostředky směřující k tomu, aby byl poměr sil mezi ním a žalovanými uveden do rovnováhy v jeho prospěch. Vývoj tohoto poměru sil závisí na chování každého z těchto účastníků řízení, které svrchovaně posoudil vnitrostátní soud, jemuž byl spor předložen, a zvláště na tom, zda žalobce použil, či nikoli nástroje, jež má k dispozici, zejména pokud jde o možnost požádat tento soud, aby žalované straně nebo třetí straně nařídil, aby zpřístupnily relevantní důkazy, které mají pod svou kontrolou, v souladu s čl. 5 odst. 1 prvním pododstavcem směrnice 2014/104.
- 47 Z toho vyplývá, jak uvedla generální advokátka v bodě 68 svého stanoviska, pokud jde o řízení o náhradě škod způsobených porušením práva hospodářské soutěže, že při částečném neúspěchu žalobce lze od něj spravedlivě požadovat, aby nesl vlastní náklady nebo přinejmenším jejich část, jakož i aby nahradil část společných nákladů, zejména pokud mu lze vznik těchto nákladů přičíst, například z důvodu nadměrných požadavků nebo jeho postupu v řízení.
- 48 Je tedy třeba rozhodnout, že takové vnitrostátní pravidlo občanského soudního řízení, jako je pravidlo stanovené v čl. 394 odst. 2 občanského soudního řádu, vykládané ve světle judikatury španělských soudů uvedené v bodě 40 tohoto rozsudku, v praxi neznemožňuje nebo nadměrně neztěžuje uplatnění práva na náhradu škody, vzniklé v důsledku protisoutěžního jednání, v plné výši, jak je uznáno a definováno v čl. 3 odst. 1 a 2 směrnice 2014/104 a vyplývá z článku 101 SFEU, takže zásada efektivity není porušena.

- 49 S ohledem na výše uvedené úvahy je třeba na první otázku odpovědět tak, že článek 101 SFEU a čl. 3 odst. 1 a 2 směrnice 2014/104 musí být vykládány v tom smyslu, že nebrání vnitrostátnímu pravidlu občanského soudního řízení, na základě něhož v případě částečného vyhovění návrhu každý účastník řízení ponese vlastní náklady řízení a každý účastník řízení nahradí polovinu společných nákladů, ledaže dojde ke zneužívajícímu jednání.

Ke druhé a třetí otázce

- 50 Podstatou druhé a třetí otázky předkládajícího soudu, kterými je třeba se zabývat společně, je, zda čl. 17 odst. 1 směrnice 2014/104 musí být vykládán v tom smyslu, že soudní odhad škody způsobené protisoutěžním jednáním žalovaného je možno provést za okolností, kdy zaprvé žalovaný poskytl žalobci přístup k informacím, na jejichž základě samotný žalovaný vypracoval svůj znalecký posudek s cílem vyloučit existenci nahraditelné škody, a zadruhé je nárok na odškodnění uplatněn vůči jedinému z adresátů rozhodnutí konstatujícího porušení článku 101 SFEU, který uvedl na trh pouze část výrobků pořízených žalobcem a v souvislosti s nimiž se uvádí, že u nich byly navýšeny ceny z důvodu tohoto porušení. Tento soud v tomto kontextu podmiňuje možnost provést takový odhad konstatováním situace asymetrie informací nebo neřešitelnými obtížemi s vyčíslením škody.
- 51 Úvodem je třeba připomenout, že čl. 17 odst. 1 směrnice 2014/104 představuje procesní ustanovení ve smyslu čl. 22 odst. 2 této směrnice (rozsudek ze dne 22. června 2022, Volvo a DAF Trucks, C-267/20, EU:C:2022:494, bod 85), takže vnitrostátní opatření zajišťující provedení tohoto čl. 17 odst. 1 se v souladu s uvedeným čl. 22 odst. 2 použijí na řízení o žalobách o náhradu škody podaných po dni 26. prosince 2014.
- 52 Je však třeba zaprvé uvést, že žaloby o náhradu škody, které spadají do působnosti směrnice 2014/104, podobně jako žaloby na náhradu škody obecně směřují k co možná nejpřesnější náhradě škody, jakmile je existence a přičitatelnost této škody prokázána, což nemůže vyloučit, že v okamžiku, kdy vnitrostátní soud rozhoduje za účelem určení výše náhrady škody, přetrvávají určité nejasnosti. Samotná existence těchto nejasností, které jsou vlastní sporům o určení odpovědnosti a ve skutečnosti vyplývají ze střetu argumentů a znaleckých posudků v rámci kontradiktorní diskuze, proto neodpovídá míře složitosti při posuzování škody, která se vyžaduje k tomu, aby bylo možné použít soudní odhad podle čl. 17 odst. 1 této směrnice.
- 53 Zadruhé samotné znění tohoto ustanovení omezuje oblast působnosti soudního odhadu škody na situace, kdy je prakticky nemožné nebo nadměrně obtížné tuto škodu vyčíslit, jakmile byla prokázána její existence ve vztahu k žalobci, což může odpovídat například zvláště závažným obtížím při výkladu předložených dokumentů, pokud jde o podíl dopadu navýšení cen vyplývajících z kartelové dohody na ceny výrobků nabytých žalobcem u jednoho z členů kartelové dohody.
- 54 Proto pojem asymetrie informací, i když je základem přijetí čl. 17 odst. 1 směrnice 2014/104, jak vyplývá z bodu 43 tohoto rozsudku, však nezasahuje do uplatňování tohoto ustanovení, na rozdíl od toho, co naznačuje znění druhé a třetí otázky. Jak v tomto ohledu zdůraznila generální advokátka v bodě 86 svého stanoviska, i když mají účastníci řízení rovné postavení, pokud jde o dostupné informace, mohou vzniknout obtíže při konkrétním vyčíslení škody.
- 55 V souvislosti s tím je nutno na prvním místě zdůraznit, že předpokladem dosažení cíle připomenutého v bodě 41 tohoto rozsudku je použití nástrojů, které mohou napravit asymetrii informací mezi stranami sporu, jelikož z podstaty věci ten, kdo se dopustil protiprávního jednání,

ví, čeho se dopustil a co mu bylo případně vytýkáno, a zná důkazy, které mohly v takovém případě sloužit Komisi nebo dotčenému vnitrostátnímu orgánu pro hospodářskou soutěž k prokázání jeho účasti na protisoutěžním jednání v rozporu s články 101 a 102 SFEU, zatímco osoba poškozená tímto jednáním nemá tyto důkazy k dispozici (rozsudek ze dne 10. listopadu 2022, PACCAR a další, C-163/21, EU:C:2022:863, bod 59).

- 56 Na druhém místě za účelem nápravy konstatování této asymetrie informací tedy unijní normotvůrce přijal soubor opatření vyjmenovaných v bodě 44 tohoto rozsudku, u nichž je nutno zdůraznit, že tato opatření vzájemně působí, neboť nutnost provést soudní odhad škody může záviset zvláště na výsledku dosaženém žalobcem v návaznosti na žádosti o zpřístupnění důkazů podle čl. 5 odst. 1 prvního pododstavce směrnice 2014/104.
- 57 Na třetím místě z důvodu klíčové role tohoto ustanovení v rámci této směrnice přísluší vnitrostátnímu soudu, aby před tím, než přistoupí ke stanovení škody odhadem, ověřil, zda jej žalobce využil. V případě, že praktická nemožnost posouzení škody vyplývá z nečinnosti žalobce, totiž vnitrostátnímu soudu nepřísluší, aby nahrazoval žalobce, ani aby napravitel jeho nedostatky.
- 58 V projednávaném případě se jeví, že je situace odlišná, jelikož žalovaný sám poté, co mu to povolil předkládající soud, dal žalobci k dispozici údaje, z nichž vycházel, aby zpochybnil znalecký posudek žalobce. V tomto ohledu je nutno uvést, že takové poskytnutí údajů může vést ke kontradiktorní diskuzi jak o skutečné existenci, tak o výši škody, a mají z něj tudíž prospěch jak účastníci řízení, kteří mohou upřesnit, změnit nebo doplnit své argumenty, tak vnitrostátní soud, jenž má na základě tohoto znaleckého posudku, po němž následuje další znalecký posudek vypracovaný na základě poskytnutých údajů, z něhož vychází, k dispozici informace umožňující nejprve určit skutečnou existenci škody, která vznikla žalobci, a dále určit její rozsah, což může zabránit provedení soudního odhadu této škody. Dále pak toto poskytnutí údajů, aniž by použití žádosti o zpřístupnění důkazů podle čl. 5 odst. 1 prvního pododstavce směrnice 2014/104 zbavilo relevance, může být naopak pro žalobce usměrněním a poskytnout mu informace týkající se dokumentů nebo údajů, jejichž obstarání by považoval za nezbytné.
- 59 S výhradou tohoto případného dopadu čl. 5 odst. 1 této směrnice na možnost vnitrostátního soudu provést odhad škody podle čl. 17 odst. 1 uvedené směrnice není okolnost charakterizující situaci dotčenou ve věci v původním řízení – a sice že žalovaný sám poté, co mu to povolil předkládající soud, dal žalobci k dispozici údaje, z nichž vycházel, aby zpochybnil znalecký posudek žalobce – sama o sobě relevantní pro posouzení, zda je možné, aby vnitrostátní soud provedl odhad škody.
- 60 Zatřetí účastník řízení, který podal návrh na náhradu škody založený na existenci újmy způsobené protisoutěžním jednáním, může podat tento návrh pouze proti jednomu z původců tohoto jednání, jelikož podle judikatury, jak uvedla generální advokátka v bodě 102 svého stanoviska, porušení práva hospodářské soutěže v zásadě vede k solidární odpovědnosti jeho původců (rozsudek ze dne 29. července 2019, Tibor–Trans, C-451/18, EU:C:2019:635, bod 36).
- 61 Článek 11 odst. 1 směrnice 2014/104 musí být tudíž v rozsahu, v němž stanoví takovou možnost, považován za ustanovení kodifikující judikaturu Soudního dvora a ze stejných důvodů, jako jsou důvody uvedené v bodě 35 tohoto rozsudku ohledně čl. 3 odst. 1 a 2 této směrnice, patří mezi ustanovení uvedené směrnice, jejichž vnitrostátní prováděcí opatření se použijí okamžitě.

- 62 Tato možnost však nemůže zbavit účastníka řízení, který podal žalobu o náhradu škody spadající do působnosti směrnice 2014/104, aby požádal vnitrostátní soud, kterému byla věc předložena, aby dalším původcům protiprávního jednání nařídil zpřístupnit relevantní důkazy podle podmínek a v mezích stanovených v článku 5 této směrnice, aby tento soud mohl určit existenci a výši škody, a vyhnul se tak provedení soudního odhadu škody.
- 63 V projednávané věci totiž další dva výrobci nákladních vozidel, sankcionovaní Komisí v rozhodnutí ze dne 19. července 2016, Renault Trucks a Iveco, uváděli na trh vozidla zakoupená společností Tráficos Manuel Ferrer, a mohli by mu tedy poskytnout důkazy týkající se navýšení cen vyplývající z kartelové dohody, aby bylo určeno, zda a v jakém rozsahu se toto navýšení cen skutečně odrazilo v kupní ceně čtyř nákladních vozidel Renault Trucks a dvou nákladních vozidel Iveco. V této souvislosti je třeba připomenout, že žalovaná má na základě čl. 5 odst. 1 prvního pododstavce poslední věty uvedené směrnice rovněž možnost požádat tento soud, aby nařídil uvedeným dalším původcům zpřístupnění relevantních důkazů, což by se mohlo jevit jako zvláště užitečné v situaci, kdy – jako v projednávaném případě – předkládající soud odmítl nařídít vstup dvou z těchto původců do řízení.
- 64 S výhradou tohoto případného dopadu čl. 5 odst. 1 směrnice 2014/104 na možnost vnitrostátního soudu provést odhad škody podle čl. 17 odst. 1 této směrnice není okolnost charakterizující situaci dotčenou ve věci v původním řízení – a sice že je nárok na odškodnění uplatněn vůči jedinému z adresátů rozhodnutí konstatujícího porušení článku 101 SFEU, který uvedl na trh pouze část výrobků pořízených žalobcem a v souvislosti s nimiž se uvádí, že u nich byly navýšeny ceny z důvodu tohoto porušení – sama o sobě relevantní pro posouzení, zda je možné, aby vnitrostátní soud provedl odhad škody.
- 65 S ohledem na výše uvedené úvahy je proto třeba odpovědět na druhou a třetí otázku tak, že čl. 17 odst. 1 směrnice 2014/104 musí být vykládán v tom smyslu, že okolnost, že žalovaný v rámci žaloby spadající do působnosti této směrnice dal žalobci k dispozici údaje, z nichž vycházel, aby zpochybnil znalecký posudek žalobce, ani skutečnost, že žalobce svůj nárok uplatnil pouze vůči jednomu z původců uvedeného protiprávního jednání, nejsou samy o sobě relevantní pro posouzení, zda je možné, aby vnitrostátní soudy provedly odhad škody, jelikož tento odhad předpokládá, že je prokázána existence této škody a je prakticky nemožné nebo nepřiměřeně obtížné přesně stanovit výši škody, což znamená, že je třeba zohlednit všechny parametry vedoucí k takovému konstatování, a zejména neúspěšnost takových kroků, jako je žádost o zpřístupnění důkazů podle článku 5 uvedené směrnice.

K nákladům řízení

- 66 Vzhledem k tomu, že řízení má, pokud jde o účastníky původního řízení, povahu incidenčního řízení ve vztahu ke sporu probíhajícímu před předkládajícím soudem, je k rozhodnutí o nákladech řízení příslušný uvedený soud. Výdaje vzniklé předložením jiných vyjádření Soudnímu dvoru než vyjádření uvedených účastníků řízení se nenahrazují.

Z těchto důvodů Soudní dvůr (druhý senát) rozhodl takto:

- 1) Článek 101 SFEU a čl. 3 odst. 1 a 2 směrnice Evropského parlamentu a Rady 2014/104/EU ze dne 26. listopadu 2014 o určitých pravidlech upravujících žaloby o náhradu škody podle vnitrostátního práva v případě porušení právních předpisů členských států a Evropské unie o hospodářské soutěži**

musí být vykládány v tom smyslu, že

nebrání vnitrostátnímu pravidlu občanského soudního řízení, na základě něhož v případě částečného vyhovění návrhu každý účastník řízení ponese vlastní náklady řízení a každý účastník řízení nahradí polovinu společných nákladů, ledaže dojde ke zneužívajícímu jednání.

2) Článek 17 odst. 1 směrnice 2014/104

musí být vykládán v tom smyslu, že

okolnost, že žalovaný v rámci žaloby spadající do působnosti této směrnice dal žalobci k dispozici údaje, z nichž vycházel, aby zpochybnil znalecký posudek žalobce, ani skutečnost, že žalobce svůj nárok uplatnil pouze vůči jednomu z původců uvedeného protiprávního jednání, nejsou samy o sobě relevantní pro posouzení, zda je možné, aby vnitrostátní soudy provedly odhad škody, jelikož tento odhad předpokládá, že je prokázána existence této škody a je prakticky nemožné nebo nepřiměřeně obtížné přesně stanovit výši škody, což znamená, že je třeba zohlednit všechny parametry vedoucí k takovému konstatování, a zejména neúspěšnost takových kroků, jako je žádost o zpřístupnění důkazů podle článku 5 uvedené směrnice.

Podpisy.